

Representantforslag 22 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:22 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Geir Jørgen Bekkevold og Kjell Ingolf Ropstad om å styrke etikkarbeidet i Statens pensjonsfond – Utland

Til Stortinget

Bakgrunn

Statens pensjonsfond – Utland er blant verdens desidert største institusjonelt eide globale investeringsfond. Fondet anslås i Nasjonalbudsjettet for 2010 å være på om lag 2 600 mrd. kroner ved årsskiftet, og ytterligere fordobles over kommende tiårsperiode. Referanseporteføljen for fondets aksjer besto ved utgangen av 2008 av vel 7 700 selskaper, og antall selskaper i selve investeringsuniverset er igjen vesentlig høyere enn dette.

Regjering og storting har satt høye ambisjoner for fondet, både når det gjelder kvaliteten på den finansielle forvaltningen, og oppfølgingen av de etiske retningslinjene for fondet.

Norges Bank bestemmer selv hvilken ressursinnsats som er nødvendig for å sikre kvaliteten på den finansielle forvaltningen, og kostnadene for dette trekkes fra fondets bruttoavkastning i henhold til forvaltningsavtalen mellom Finansdepartementet og Norges Bank. Også ressursinnsatsen i Norges Banks eierskapsutøvelse, som er et viktig virkemiddel både når det gjelder finansielle resultater og oppfølgingen av kravene til sosialt ansvarlige investeringer, vil dekkes innenfor denne rammen.

I motsetning til hva som er tilfellet for den finansielle forvaltningen, vil Finansdepartementet ha en direkte operativ rolle i etikkarbeidet, gjennom Etikkrådets arbeid og departementets egne vurderinger.

Bevilgningene til dette arbeidet er en del av den samlede driftsbevilgningen til departementet. Det kan medføre at det er en noe tyngre prosess å få stilt nødvendige ressurser til rådighet for dette arbeidet, og en økning av ressursene i tråd med den økte kompleksiteten i porteføljeforvaltningen.

De etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland har bred politisk oppslutning. Det har også nylig vært gjennomført en bred evaluering av disse retningslinjene, med resulterende forslag til justeringer i virkemiddelbruk. Det er neppe behov for store endringer i disse retningslinjene på kort sikt.

Imidlertid synes det å være et behov for å styrke ressursinnsatsen ytterligere når det gjelder oppfølgingen av retningslinjene. Som nevnt har fondet økt betydelig over tid, både i størrelse og i antall markeder og selskaper som inngår i investeringsuniverset. Det vil også bli introdusert nye investeringsmuligheter, gjennom et eget fond for miljøinvesteringer og et mulig fond for investeringer i bærekraftig vekst i framvoksende markeder, hvor de sosialt ansvarlige egenskapene ved investeringene er en av premissene for at programmene i det hele tatt ble foreslått. Det synes åpenbart at det er behov for å styrke ressursene til etikkarbeidet, også for å kunne kontrollere at disse ambisjonene faktisk nås.

Flere aktuelle saker den senere tid har medført et til dels kritisk søkelys på fondets etiske profil. Det gjelder for eksempel:

- Investeringer i selskaper som er engasjert i svært miljøskadelig oljesandutvinning.
- Investeringer i selskaper som henter ut naturressurser fra okkuperte områder, uten at dette kommer lokalbefolkningen til gode (Vest-Sahara), i områder med et særdeles undertrykkende regime (Burma), eller i andre områder hvor grunnleg-

gende menneskerettigheter åpenbart ikke respekteres av stridende parter (Kongo).

- Beskyldninger om at konkrete selskaper i porteføljen er involvert i grove miljøødeleggelser, som ødeleggende nedhugst av regnskog.

Det er ikke nødvendigvis riktig at reaksjonsformen i de konkrete tilfellene som har vært oppe, burde vært raskt uttrekk. Men av hensyn til fondets og Norges internasjonale omdømme er det viktig at slike saker får en grundig og seriøs vurdering, med utgangspunkt i ambisjonene om sosialt ansvarlige investeringer (miljø, utvikling m.m.). Med en så stor, og økende, kompleks portefølje, synes det mer enn tvilsomt om dagens bemanning av Etikkrådet – 5 rådsmedlemmer og 7 ansatte – er tilstrekkelig til å ivareta dette hensynet.

Forslagsstillerne mener at Finansdepartementet bør vurdere grundig hvilket økt ressursbehov som er til stede i 2010 og kommende år for å sikre at de etiske retningslinjene faktisk blir fulgt opp på en måte som kan ivareta Norges ambisjon som verdensleden-

de også når det gjelder etikkarbeid i kapitalforvaltningen.

Forslag

Det fremsettes derfor følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen foreta en grundig vurdering av hvilke ressurser som etikkarbeidet i Statens pensjonsfond – Utland vil kreve de nærmeste år, gitt meget høye ambisjoner om oppfølging av de etiske retningslinjene, og orientere Stortinget om dette på egnet måte.

II

Stortinget ber Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2010 fremme forslag om økte ressurser til etikkarbeidet i Statens pensjonsfond – Utland.

18. november 2009